

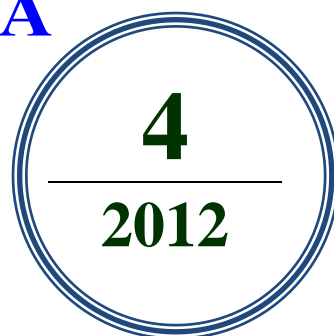

SPRAVODAJCA

OBLASTNÉHO KLUBU VOJENSKÝCH VÝSADKÁROV

BANSKÁ BYSTRICA

Úvodom

Nastali letné, horúce dni, ktoré však nemohli zabrániť vydaniu nášho klubového Spravodajcu. Štvrté tohtoročné číslo Spravodajcu opäť začneme príspevkom od kolegu Emila Tencera o histórii výsadkových vojsk, doplnené ilustračnými dobovými fotografiami, za ktorým nasleduje v nadväznosti na minulé číslo zaujímavý príspevok kolegu z KVVV Praha Vlada Gajdoša o Slovenských padákových strelcoch. Ďalší príspevok je informácia o útočnom noži, ktorý používali najmä československí vojenský výsadkári v 70 - 90-tich rokoch. Dva nasledujúce príspevky sú od kolegu MKVV J. Kriváňa Šumiac Štefana Janáčka. Jeden je o tohtoročnom jubilatovi, kolegovi z oblastného KVV Bratislava, bývalom krajskom inštruktorovi a inšpektorovi pre bratislavský a západoslovenský parašutizmus. Druhý o vyhotovení efektnej klubovej zástavy MKVV J. Kriváňa Šumiac. Nasledujú dve krátke informácie zo zasadnutí Predsedníctva KVV SR, blahoželanie nášmu kolegovi – jubilatovi, poznámočka a záverečné slovo s informáciami, ktoré sú pripravované pre budúce číslo nášho klubového Spravodajcu.

Ivan Bartoš

Z histórie výsadkových vojsk

V tridsiatich rokoch minulého storočia došlo k prudkému rozvoju vojenskej vedy, vývoja zbraní a výzbroje. V krátkosti sa k tomuto vyjadruje autor tohto článku Michal Sabadoš.

V oblasti výsadkových jednotiek ako prví dosiahli pozoruhodné úspechy Rusi. Hoci pred nimi v roku 1927 to skúšali Taliani, ale neuspeli. V roku 1930 počas cvičenia pri Moskve vysadili na padákoch do tylu nepriateľa diverznú skupinu, ktorú tvorili jeden nadporučík a osem vojakov. Prvé skúsenosti ukázali, že činnosť parašutistov počas vojny môže zohrať významnú úlohu.

V roku 1935 Červená armáda uskutočnila hromadný zoskok na manévroch pri Kyjeve. Vtedy špeciálne štvormotorové lietadlá TB-3B-2 prepravili asi 700 parašutistov. V nasledujúcom roku počas cvičenia v Bielorusku vysadili v tyle nepriateľa 1200 parašutistov, 170 km za líniou frontu. Podarilo sa im pripraviť letiskovú plochu, na ktorú v priebehu dňa pristálo niekoľko lietadiel TB-3B-2 s 2500 pešiakmi, 150 guľometmi a 18 ľahkými delami.

Červená armáda i naďalej prekvapovala svet rozvojom výsadkových vojsk. V roku 1937 počas manévrov pri západných hraniciach zoskočilo 2200 parašutistov a v roku 1938 na Ukrajine dokonca 3000. Manévrov sa zúčastnili aj francúzski a československí pozorovatelia (generál Krejčí). Prekvapila ich skutočnosť, že spolu s parašutistami na nákladných padákoch dopravili aj ťažkú výzbroj a pojazdnú techniku.

V priebehu vojny sovietskych parašutistov prepravili do tylu nepriateľa na dočasne okupované územie, ale i do Poľska, Československa, Juhoslávie a iných krajín. Hromadné nasadenie výsadkových vojsk bolo uskutočnené až počas vojny s Japonskom v roku 1945.

Vo Francúzsku bol síce paradesantný prápor po jeho porážke v roku 1940 zrušený, ale jeho tradíciu obnovili v armáde „Slobodných Francúzov“ pod vedením generála de Gaulle a francúzski parašutisti sa zúčastnili spojeneckého zoskoku počas invázie v Normandii v roku 1944.

Poľsko tiež pokračovalo v priebehu vojny v budovaní výsadkových vojsk. V roku 1943 vznikla v Anglicku 1. výsadková brigáda pod velením generála Sosabowského. Vyznamenala sa v priebehu operácie Market-Garden a položila základ povojnového rozmachu poľského parašutizmu.

Aj Japonsko uskutočnilo v tridsiatich rokoch pokusy s vysadzovaním menších jednotiek, ale počas vojny jeho parabrigáda zasiahla do bojov iba dva krát. Najprv na Celebese (holandská východná India) dňa 11. januára 1942, kde obsadila dôležité letisko a potom o mesiac neskôr pri obsadzovaní olejových rafinérií na Sumatre. V oboch prípadoch parabrigáda mala značné straty.

Vývoj amerických a britských výsadkových jednotiek by vyžadoval osobitnú kapitolu. Ich bojové nasadenie v druhej svetovej vojne sa tiahne zo severnej Afriky cez Sicíliu, Arnhem, Filipíny až po Rýn a Wesel. Najväčšie straty mali parašutisti pri holandskom Arnheme, pretože pre silný odpor nepriateľa sa pozemné vojská nemohli s nimi spojiť.

V rokoch 1938-1939 v hitlerovskom Nemecku pod vedením generála Studenta sa sformovala elitná 7. výsadková divízia, ktorá víťazne prešla Dánskom a Nórskom, cez Belgicko a Holandsko v roku 1940 až do Grécka a aj na Krétu v roku 1941. Tu však divíziu postihla ťažká porážka. Ak Nemecko bolo kolískou Studentových výsadkárov, potom Kréta sa stala ich hrobom. Tento názor vyslovil sám generál Student.

V Československu sa z iniciatívy generála Krejčího začína vývoj výsadkových jednotiek v roku 1937-1938. Na ich tradíciu potom nadviazala 2. československá samostatná paradesantná brigáda v ZSSR, ktorá sa vyznamenala v bojoch na Dukle a potom v priebehu Slovenského národného povstania v roku 1944.

generál Ludvík Krejčí

Koncom októbra sa výsadkári stiahli do hôr a prešli na partizánsky spôsob boja, v ktorom zotrvali do druhej polovice februára 1945. Bol to ojedinelý prípad počas 2. svetovej vojny, keď vyššia jednotka pôsobila v tyle nepriateľa takmer päť mesiacov

a napokon bola schopná ešte prelomiť front a prebiť sa späť. Koncom februára 1945 príslušníci parabrigády sa sústredili v Kežmarku. Tu sa brigáda znovu formuje, dopĺňa a pripravuje pre záverečné boje 2. svetovej vojny. Počas presunu na front ju však zastihol koniec vojny. Jednotky brigády dostali rozkaz obsadiť južné územie Slovenska, ktoré bolo oslobodené od horthyovského Maďarska. Aj túto úlohu brigáda splnila.

Známa fotografia príslušníkov 2. čs. samostatnej paradesantnej brigády v ZSSR v Jefremove.

Použitý materiál: Sabadoš, M.: *História výsadkových vojsk*.

Ilustračné foto: www.wikipedia.org/wiki/Slovensko

voľne napísal Emil Tencer

máj 2012

Slovenskí padákoví strelci

V záplave rôznych výročí a osláv zostáva tak trochu mimo pozornosť KVV táto kapitola slovenského vojenského parašutizmu. 1.11.2012 si pripomenieme **70. výročie vzniku jednotky slovenských padákových strelcov (ďalej len PS)**. V roku 2004 bol odhalený pomník na žilinskom Hájiku, mieste prvého skupinového zoskoku 19 slovenských PS 30.10.1943 z dvoch lietadiel Heinkel 111. V auguste 2004 zaznel na vojenskom historickom seminári KVV SR v Žiline i referát k tejto

problematike, objavili sa i krátke články o niektorých PS¹. A čo ďalej? K napísaniu článku ma inšpirovala oslava 90. narodenín českého parašutistu brig. gen. v. v. Jaroslava Klemeša (Platinum – Pewter) koncom januára 2012, mediálna kampaň MO ČR, účasť KVV Chrudim a pripravované ďalšie ocenenia v roku 2012. Mimochodom Jaroslav Klemeš sa narodil v Čadci. Ale pekne od začiatku. Nekladím si za cieľ opisovať a citovať doslovne už vydané informácie historikov, ale pokúsim sa trochu doplniť niektoré informácie a dať „azimut“ budúcim (i plateným) historikom. Moje poďakovanie v úvode patrí Leovi Kolníkovi, Václavovi Kameníkovi, Borisovi Súdnemu, Anne Lachkej a ďalším, ktorí ma nasmerovali alebo doplnili niektoré údaje. O vytvorení prvej československej padákovvej jednotky sa uvažovalo už v roku 1938. Prípravy² boli zahájené v 9/38 s tým, že k 1.4.1939 bude postavená na letisku v Milovicích (ČR) padáková veža. Výber dobrovoľníkov „padákovvej pechoty“, podliehajúcej letectvu, bol ukončený a zrušený 23.2.1939 (medzi dôstojníkmi by sme našli napr. kpt. J.Šustra, por. G.Loquensa z ČR, zo Slovenska?). Za zaznamenanie slovenskej prehistórie snád' stojí i patent padáku z 15.11.1926 č. 21437 Františka Kohlmayera z **Vyhní**. Pokiaľ nepočítame zoskoky dobrovoľníkov padákom na leteckých dňoch, tak padák bol ponímaný hlavne ako záchranný prostriedok pilota. Ako prví sa do dejín slovenského parašutizmu pustili **Emil Tencer**, do vojenského **plk. v. v. PhDr. Peter Švrlo Ph.D. a ďalší**. Ako prví priekopníci sa zákonito nevyhli niektorým faktografickým, miestopisným a pravopisným chybám, ktoré ďalšia generácia bádateľov automaticky preberá³. O vytvorení jednotky slovenských PS asi najobjektívnejšie informujú **P. Šumichrast a V. Klabník – Slovenské letectvo 1939-1944(2)**⁴. Už na jar 1942 sa objavil v preškol'ovacom kurze pilotov Bf 109 i ošetrovatel' padákov⁵. Z obecných známych informácií o tejto novej zbrani zaujme formovanie sa pôvodne padákového oddelenia ŠLD (Školy leteckého dorastu) náborom, výberom a neskôr i pozemným výcvikom na letisku v Trenčianskych Biskupiciach pri Trenčíne od roku 1942. Do marca 1943 absolvovali prví žiaci i poddôstojnícku školu. Počas krátkeho obdobia vo februári 1943 sa objavuje a výberom prejde i **npor. Rudolf Blizner**, v apríli 1943 je však z kurzu odvolaný, kvôli negatívnym povahovým vlastnostiam⁶. Prichádza k jednaniu s Talianmi (pozn. ako prví už v 20 rokoch experimentovali s voj. parašutizmom, Rusko asi od roku 1927), ale v lete roku 1943 odchádza štvorica PS (npor. Juraj Meško, čtk. Ladislav Lenárt, Jozef Lachký, Jozef Pesarčík) do Wittstock Dosse, (dnes 100 km z Berlína po diaľnici A-26 smerom na Hamburg). Tu absolvujú pod vedením nemeckých parašutistických veteránov z Kréty a Nórska. (Kréta - operácia MERKUR – pozri ČB1/2012, operácia WESERÜBUNG v nórskom Narviku. Jedným z letcov na letisku Kjevik bol i R. Heydrich. Za zaznamenanie stojí,

Leo Kolník – príslušník Padákovvej školy

že po vojnových skúsenostiach z Kréty, sú zoskoky uskutočňované už **so zbraňou**). Prvé zoskoky vykonajú 26.6.1943 z výšky 250 metrov z lietadla Dornier 23. (Pozn. Od mája 1941 skáču na STS 51 v anglickom Ringway napr. P. Haluška, P. Bock, J. Gabčík, V. Gerik a ďalší, od augusta 1941 v Rusku P. Jágrík, R. Mišutka, A. Kaboš, 2. čs pdb absolvuje zoskoky od 19. februára 1944). Po návrate PS z kurzu na Slovensko sa v auguste 1943 sťahuje letecká škola do Banskej Bystrice a je zahájený nábor a zdrav. prehliadky ďalších uchádzačov. (Úspešnosť prijatia bola asi 40%). V I. kurze PS sa nakoniec ocitli spoločne už starší príslušníci padákového oddelenia LŠD (inštruktori) a noví príslušníci LŠ (žiaci leteckej školy). Odbornú prípravu viedli hlavne absolventi „nemeckého“ kurzu. Z Nemecka bolo privezených 50 padákov RZ-20, budovali sa trenažéry a technickými úpravami prešli i obe lietadlá He 111 (v slovenskej armáde imatrikulované ako S-81, S-82, bežne lietajúce k Rýchlej divízii do Ruska), každé umožňovalo vysadiť 10 parašutistov otvorom v tzv. streleckej vani. (Pôvodne strelecká vež spodného strelca z guľometu MG-15 kalibru 7,92 mm). Uskutočnili sa prvé pokusy (nie veľmi úspešné) s vysadením figurín, nácviky výskokov s maketami zbraní, atď. Deň D pre účastníkov kurzu sa stal 15.10.1943, kedy boli vykonané na letisku Tri Duby prvé zoskoky I. kurzu PS. Nasledujú ďalšie zoskoky, včítane nácviku hromadného zoskoku 25.10.1943, výška zoskokov sa postupne znižuje z 250m na 100m. 30.10.1943 absolvujú PS zoskok pred prezidentom J. Tisom, vládnymi a vojenskými predstaviteľmi Slovenskej republiky, čím prakticky ukončujú I. kurz. K 1.12.43 sa vyčleňuje z LŠ Škola padákových strelcov (tiež niekde ako Padáková škola – PŠ), veliteľ školy npor. J. Meško. Pokračuje sa v zoskokoch, pribúdajú zoskoky s guľometom vz.26, zoskoky s debničkami s municiou, je zahájený nábor, zdravotné prehliadky do II. kurzu PS s predpokladaným termínom otvorenia 15.1.1944. Počet záujemcov je vyšší, úspešnosť prijatia zostáva na 40%. Je prijatý ďalší dôstojník – npor. V. Bičanovský, z pôvodne jedinej čaty vznikla jednotka s 2 dôstojníkmi, 14 poddôstojníkmi a 66 vojakmi. (Vzhľadom k rôznym odveleniam prebehne padákovou jednotkou minimálne 110 vojakov!). Doobjednávajú sa ďalšie padáky RZ-20, uskutočňujú sa strelby, taktické cvičenie (február 1944 - Lieskovec) ale i nočné zoskoky. (V Nemecku sa nočné zoskoky necvičili). PS sa zúčastňujú vojenskej prehliadky v marci 1944, PŠ sa sťahuje do Zvolena. V máji 1944 sa objavuje trojmotorové lietadlo Ju-52 “Tante“(asi typ Ju-52/3m s veľkými dverami) a PS sa učia opúšťať palubu lietadla dverami. Zoskok z Ju-52 predstavoval: dôrazný výskok z paluby, parašutistu visiaceho (a oscilujúceho) na padáku v predklone, dopad, parakotúľ, prechod do ľahu na chrbte, vyzlečenie sa z postroja. Pred dopadom nohy spolu! Nasleduje účasť na leteckom dni, fotografovanie, filmovanie s cieľom propagácie náboru k tejto novej zbrani. (Známa je napr. fotografia J. Meška s výťažným lanom v zuboch. Lano nosili parašutisti v zuboch z praktického dôvodu, aby nedošlo k predčasnému otvoreniu padáku na palube, príp. zachyteniu o niektorý výčnelok na palube lietadla). V lete 1944 sú zahájené prípravy na vytvorenie novej jednotky – **padákového oddielu**, kde sa počítalo s práporom PS

Jozef Mizera – šnúra cez vrchlík na RZ- 20

a prapórom leteckej pechoty (Počty osôb sa líšili od nemeckých, napr. nemecká rota PS – 144 osôb, slovenská rota PS – 189 osôb, líšili sa i organizácie čiat, slov. čata PS – 26 osôb atď.). Návrh bol náročný nielen na nové prvky výcviku (napr. trhacie a deštruktívne práce, ničenie obrnenej techniky jednorazovými Panzerfaustami alebo Panzerschreckmi, v slov. armáde pod názvami „vrhač proti tankom resp. pancierový postrach.“ riadenie bojových vozidiel, atď.), ale i materiálno-technické zabezpečenie. MNO sa k návrhom postavilo kladne, nábor sa mal orientovať hlavne na nováčikov, mala byť vytvorená v prospech padákového oddielu letka 51 s 3x Ju-52, maximum zmien sa predpokladalo uskutočniť v 10 a 11/1944. Začiatkom augusta 1944 prebehlo v priestore Oremovho Lazu⁷ taktické cvičenie za účasti PS s námetom – zoskok – zhromaždenie – rozvinutie sa do boj. zostavy – útok – dobytie oporného bodu. V auguste 1944 dochádza k ukončeniu II. kurzu PS, celkové „skóre“ PS je 870 zoskokov, 1x zlomená noha (L. Junas) a 1x šnúra cez vrchlík (J. Mizera). Šnúru cez vrchlík na RZ-20 a zlomenú ruku mal i J. Meško na leteckom dni vo Vajnorochoch v roku 1947. Tieto čísla hovoria za všetko. Dňa 29.8.1944 vypuklo na Slovensku SNP a začína sa písať nová história. Bojová činnosť padákovvej roty končí 12.11.1944 nad osadou Šajba (Strelníky). Účasti v bojoch PS sú čiastočne knižne spracované⁸. Pred ukončením II. svetovej vojny disponujú vojenskými parašutistickými jednotkami svetové veľmoci – Nemecko, Rusko, USA, V. Británia a... Argentína.

Vladimír Gajdoš, KVVV Praha
Fotografie z archívu Lea Kolníka

Zdroje:

- 1) J. Meško – ČB 2/2003 str. 7, L. Vašečka – ČB 2/2003 str. 8-10, V. Ilavský – ČB 2/2003 str. 10-11, Leo Kolník – ČB 3/2007 str.2-3
- 2) J. Šolc, Červené barety, 1998, str. 31
- 3) E. Tencer – Dejiny parašutizmu na Slovensku I., 2000, str. 27-29, napr. J. Lachký, J. Lachký – správne **Lachký**, Luftwaffe – **Luftwaffe**, Fallschirmschulle II, Wittstock Dose – správne **Fallschirmjägerschulle II**, Wittstock **Dosse** spadajúca pod **Fallschirmschulle I**
P. Švrlo – Slovenskí vojenský výsadkári 1939-2004, Magnet Press Slovakia, 2005, str. 54 – 69, napr. čatník Ladislav Lenárd , J.Lenárd– správne **L.Lenárt**, Wittstode – Dosse - správne **Wittstock** Dosse, Knochensak – **Konechansack**, Ulice Štefana Baniča – **ulice**, Františkom Glaterom – **Glatterom**, boj. skupina Schäffer – **Schäfer**, atď.
Z ďalších historikov je možné menovať napr.: Ladislav Jambor, Hrivňák, atď.
- 4) Peter Šumichrast, Viliam Klabník – Slovenské letectvo 1939-1944(2), Magnetpress Slovakia 2000, str. 48-58
- 5) 26.2.- 25.4.1942, Grove (Dánsko), 106 členná skupina slov. letcov preškolená na Bf 109, veliteľ mjr. V. Kačka. V skupine i **ošetrovatel'** (pilotných) **padákov**.
- 6) npor. Rudolf Blizner, nar. 30.9.1914 St. Ľubovňa, zomrel v Taliansku. Pravdepodobne i podiel na smrti kpt. Michala Pavloviča – Hroma, styčného dôstojníka moskovskej voj. misie pri Golianovom štábe. Pavlovič bol vysadený 6.8.1944 v priestore Ploské, zastrelený gardistami v Bratislave 3.2.1945 (Bližšie Slovenskí „moskovskí“ výsadkári, odkaz⁵ v zdrojoch)
- 7) V lokalitách Pliešovce, Dobrá Niva, Podzámčok. (Pozn. Na Oremovom Laze vytýčila londýnska skupina **MANGANESE** (vel. Š. Košina) z 18. na 19.9.1944 pristávaciu dráhu ale britský pilot ju nenašiel)
- 8) Dušan Slavkovský – Vo vzduchu i zemi, Obzor 1969, str. 239 – 242 - Rota parašutistov npor. letectva Juraja Meška, Peter Švrlo – Slovenskí vojenský výsadkári 1939-2004 str. 62-66

Viete, že:

– **9.6.2012 sa uskutočnila Airshow Slavnica 2012 na letisku AK Dubnica – Slavnica .**
(bližšie na www.aviatikteam.sk)

Útočný nôž vz. 75 "UTON"

V predchádzajúcom čísle klubového Spravodajcu bol príspevok kolegu Vlada Gajdoša o nemeckom výsadkovom noži. Nadviazeme naň príspevkom o útočnom výsadkovom noži československých výsadkárov. V polovici 70. rokov sa ministerstvo národnej obrany rozhodlo nahradiť už nevyhovujúci útočný nôž vz. V07, a preto boli vytvorené technicko-taktické požiadavky (TP-VD-648-76 z 15. 12. 1976), ktoré by mal nový nôž spĺňať. Vývoj nového noža prebiehal vo Vojenskom výskumnom ústave 010 Slavičín v spolupráci s n. p. Mikov. Útočný nôž vz. 75 prešiel náročnými podnikovými i vojskovými skúškami a bol zavedený do výzbroje ČSLA. Na výrobe sa podieľal rad národných podnikov, okrem n. p. Mikov i n. p. Gumokov (rukoväť), n. p. Kozak (pošva), n. p. Ajax (pilník a pilka). Armáde boli útočné nože vz. 75 dodávané v papierovej krabici, v ktorej bolo zabalených 10 ks nožov a jeden ostriaci kameň. Útočný nôž vz. 75 (UN-75) bol do ČSLA zavedený ako osobná zbraň jednotlivca. Bol určený pre prieskumné,

výsadkové, letecké a iné špeciálne jednotky na sebaobranu a na bezhlučné zneškodnenie nepriateľa. Výsadkové a letecké jednotky nôž mali používať na odstraňovanie závad na padáku pri zoskokoch. Útočný nôž vz. 75 sa skladá: - z noža, - z pošvy, - z poistnej šnúry, - z pilníka, - a z pilky so skrutkovačom. Kožená pošva útočného noža vz. 75 prešla počas sériovej výroby drobnými zmenami, ktoré sa týkali predovšetkým použitia nitov spevňujúcich prešitie pošvy. Na začiatku výroby v roku 1976 sa používali menšie nity, ktoré sa zrejme vytrhávali, a preto boli v rokoch 1977 - 1978 nahradené väčším typom nitov. Častá otázka je: Čo znamenajú čísla na čepeliach nožov UTON? Štvormiestne číslo na čepeliach vojenského prevedenia neznamená výrobné číslo kusu alebo zaradenie do niektorej zložiek ČSLA / AČR, ako by sa niekto mohol domnievať. Jedná sa o číslo výrobného série, pod ktorým sa skrýva aj spôsob výrobného spracovania čepele. Čepele boli najskôr vystrihované z plechu, neskôr boli kované.

0001 - výrobné série ešte plne nezodpovedajúce rozsahu technických podmienok. Čepel bola kovaná za tepla. Vyrobené cca 500 ks.

0002 - čepel zhotovená strihaním z plného materiálu, opracovaná iba brúsením po kalení a rovnaním za studena. Vyrobené 1680 ks.

0003 - čepel zhotovená strihaním z plného materiálu, opracovaná brúsením a čepele chladené vzduchom vo vyrovnávacom prípravku. Vyrobené 4500 ks.

0004 a ďalšia séria už zodpovedajú konečnej technológii pri výrobe čepelou (t. j. výkovky). Čísla série 0001 - 0004 boli razené na pravej strane čepele u koreňa čepele, čísla 0004 - 0007 boli razené na pravej strane čepele na chrbte čepele. Nemožno si ich zamieňať s nožmi, ktoré v súčasnej dobe vyrába pre komerčné účely firma Mikov, tieto sú číslované na ľavej strane čepele. Väčšinou je na nich vyrazené číslo 0007, ktoré je tam vyrazené len z toho dôvodu, aby sa nôž podobal vojenskej verzii a tým sa lepšie predával. Existujú rôzne varianty a drobné modifikácie, ktoré potešia každého zberateľa (napr. rôzne typy pošvy líšiace sa nitmi, farbou; priečne vyrazené číslo namiesto pozdĺžneho; upomienkové exempláre z misií, modifikácie pre hradnú stráž, a pod). V súčasnej dobe sa tieto nože vyrábajú aj civilnej verzii (bez vyrazeného čísla), ich vojenské napodobeniny (s číslom 0007), potápačská verzia alebo verzia so začiernou čepelou.

Zdroj: www.valka.cz

Ivan Nemček 85 ročný

Od roku 1952 kormidloval ako krajský inštruktor a neskôr ako krajský inšpektor bratislavský a západoslovenský parašutizmus. Bolo to úctyhodných 34 rokov, do roku 1986.

Pod jeho vedením vyrastali parašutisti základného a pokračovacieho výcviku, branci a zálohy pre výsadkové vojsko, inštruktori III. až I. triedy. V šesťdesiatych rokoch minulého storočia mala Bratislava najúspešnejší odbor parašutizmu nielen na Slovensku ale aj v celej ČSSR. V Aeroklube Bratislava sa vtedy, pod vedením Ivana Nemčeka, vytvárali a prekonávali svetové rekordy, plnili sa podmienky pre dosiahnutie III. až I. výkonnostnej triedy a podmienky pre získanie titulu Majster športu. V roku 1964 získal Gabriel Kiš titul zaslúžilý majster športu. Vyrastali tu československí štátni reprezentanti

a majstri sveta. Spomeniem aspoň niekoľkých: Gabriel Kiš (1960 a 1964), Jozef Vrábel (1962 a 1966), Božena Mehesová (1964), Lubica Šuplatová (1974, 1975, 1976), Alena Takáčová-Uhlířová a Beryna Štefáková. Štyria bratislavskí parašutisti, František Horák, Ján Vančík, Bohumil Havel a Jaroslav Pipa, boli v roku 1960 za vykonanie náročného zoskoku, v mimoriadnych poveternostných podmienkach na Medzinárodnom leteckom dni v Prahe, ocenení štátnym vyznamenaním „Za statočnosť“. Keď začiatkom šesťdesiatych rokov nemalo armádne družstvo Dukla Prostějov dostatočne silné družstvo, radi si „požičali“ z Bratislavy Jozefa Hindického, ktorý dostal vzhľadom na svoju postavu a výkony prezývku „slovenský Tkačenko.“ Odchovanci Ivana Nemčeka, Ivan Tomašovič, Ivan Bučko, Ivan Hoššo a Juraj Poláček, absolvovali vojenskú službu pri výsadkovom vojsku a v šesťdesiatych rokoch boli členmi a reprezentantmi Dukly Prostějov. Ivan Hoššo ako člen Dukly Prostějov niekoľkokrát reprezentoval na Majstrovstvách sveta a získal množstvo medailí. Hoššo dnes vedie reprezentačné družstvo Česka -ženy a sám hrdo hovorí: „Som odchovaný na mlieku Aeroklubu Bratislava.“ Jubilant Ivan Nemček slúžil po absolvovaní školy dôstojníkom v zálohe pri výsadkovom vojsku, najskôr v Stráži pod Ralskom, neskôr v Sabinove. Pokračoval v Prešove ako veliteľ mínometnej roty. Ivan nebol len tréner a inštruktor parašutizmu, ale aj pilot-vysadzovač, sledoval svojich zverencov aj zhora, videl, ako sa chovajú v lietadle, pri výskoku a počas voľného pádu. Lietal v Aeroklube na všetkom čo malo krídla, vrátane bezmotorových lietadiel. Počas jeho pôsobenia sa v Bratislave naskákalo približne 100 000 zoskokov. Ako medzinárodný rozhodca rozhodoval na troch majstrovstvách sveta. Je držiteľom nespočetného množstva uznání, ocenení, diplomov a medailí, či už národných, či medzinárodných. Bol medzi svojimi súputníkmi jediný s takou neuveriteľnou všestrannosťou.

Pri príležitosti jeho blížiaceho sa jubilea sme sa na návrh Janka Vančíka (tiež Ivanovho odchovanca) rozhodli, že ho dáme „vyhľadať“ do relácie Pošta pre teba v STV, aby sme sa mu aj takouto formou poďakovali za všetko, čo urobil pre nás a pre rozvoj parašutizmu na Slovensku. Pozvali sme aj jeho manželku Lydku, ktorá s ním trpezlivo a nepretržite zdieľala život zasvätený letisku, lietadlám a padákom. Relácia bola odvysielaná 17. marca tohto roku a mala veľmi priaznivý ohlas medzi parašutistami a ľuďmi, ktorí spoznali účastníkov pozvania a pozvaných. Dodatočná oslava s jeho odchovancami, ktorí

Ivan Nemček, vľavo a Lubka Bodecká-Šuplatová v roku 1964, letisko Partizánske

sa mu prišli poďakovať do relácie Pošta pre teba, sa konala symbolicky vo Vajnorochoch, niekoľko sto metrov od nášho materského letiska, na ktorom Ivan pôsobil. Žiaľ, bývalé zväzarmovské letisko je dnes v dezolátnom stave, pri pohľade na ruiny budov zaplače srdce každého z nás, ktorý na ňom urobil svoje prvé „parakrôčky“ a pod Ivanovým dohľadom sa neraz vypracoval na parašutistu s veľkým „P.“

Oslava vo Vajnorochoch, pri vile Bakchus, 7.6.2012

(Lýdia a Ivan Nemčekovci v strede, vľavo Jaro Mehes, vpravo Bohuš Havel, horný rad: Miloš Ort, Jana Kováčová, dcéra Helena Nemčeková, Štefan Janáček, Laco Denkóczy, Jozefína Víteková, Jozef Vrábel, Mikuláš Georgievský)

Ivan, gratulujeme Ti teda k 85-tym narodeninám, ktoré si v kruhu rodiny pripomenul 19. mája.

Želáme veľa zdravia a ďakujeme.

21. júna 2012

*Štefan JANÁČEK, podpredseda
M KVV J. Kriváňa Šumiac*

Šumiačania pod vlastnou vlajkou

O vzniku a činnosti Miestneho klubu vojenských výsadkárov Juraja Kriváňa v Šumiaci sme už viackrát písali. Okrem iných podujatí sa členovia nášho klubu každoročne zúčastňujú medzinárodnej súťaže Memoriál zakladateľov výsadkového vojska a memoriál vynálezcu padáka Štefana Baniča. Tento rok sa táto súťaž koná v dňoch 11.6 až 13.6 v Žiline. Súťaž a stretnutie sa v roku 2012 nesie v znamení viacerých výročí: 65. výročie vzniku výsadkového vojska, 60. výročie vzniku 2. výsadkovej brigády (pokračovateľka druhej paradessantnej brigády nasadenej v SNP), 50. výročie úmrtia zakladateľa výsadkového vojska brigádneho generála Karla Palečku.

Šumiacky klub sa pri tejto príležitosti po prvýkrát predstaví pod svojou klubovou vlajkou. Návrh vlajky je dielom Eubice Šuplatovej, členky KVV Bratislava, ktorá hosťuje v MKVV J. Kriváňa Šumiac a má, ako bývalá štátna reprezentantka, k parašutizmu a činnosti klubu stále vrúcny vzťah.

Zhotoviteľkou vlajky je známa šumiacka umelecká výšivkárka a tkáčka pani Júlia Čubáňová, ku ktorej nás priviedol dnes už nebohý zakladajúci člen nášho klubu a osobnosť Šumiaca, kolega Vladko Čupka. Pevne dúfam, že šumiacke družstvo vojenských výsadkových veteránov bude pod svojou novou vlajkou pokračovať vo svojich úspechoch v branných súťažiach. Tie úspechy budú azda najlepším poďakovaním navrhovateľke Lubke a najmä zhotoviteľke tohto krásneho diela, pani Júlii Čubáňovej.

21. júna 2012

Štefan JANÁČEK, podpredseda
M KVV J. Kriváňa Šumiac

Krátke informácie zo zasadnutia Predsedníctva KVV SR dňa 7. 5.2012

- ☞ predseda kol. Múdry zhodnotil veľmi kladne uskutočnenú Celoslovenskú radu KVV, kde sa spresnili dátumy akcií a prerokovali finančné otázky.
- ☞ kol. Mikulovský sa zúčastnil 9. ročníka nočného pochodu v okolí Holešova, ktorý sa každoročne usporadúva na počesť skupiny Clay, ktorá tam počas II. svetovej vojny operovala. Kol. Mikulovský podrobne vylíčil priebeh neobyčajne kvalitne pripravenej akcie so zaspievaním slovenskej hymny v úvode...
- ☞ kol. Švrlo st. navrhuje pozvať na Stretnutie 2012 zástupcov 1. prieskumného práporu, nakoľko títo majú záujem o účasť na akciách KVV. Taktiež prerokoval s pracovníkmi Vojenského múzea v Piešťanoch možnosť na spomínanej akcii prezentovať výstavku zbraní a výstroje armády pred päťdesiatimi rokmi. V rámci spolupráce odporučil pozvať predsedu Zväzu vojakov SR Bohunického. Kol. Švrlo je ochotný spracovať históriu nášho výsadkového vojska od povojnového obdobia za predpokladu, že bude reálna možnosť vydania tejto cca 40-50 stranovej publikácie. Kol. Švrlo st. referoval o účasti členov miestnej pobočky Martin na pietnych spomienkach na padlých pri oslobodzovaní Turca na štyroch miestach. Vypracoval a odovzdal 18 otázok, ktoré budú kvízovými na Memoriáli ZVV a ŠB.

- ☞ kol. Kadora informoval, že propagačný materiál na panely dodala zatiaľ len oblasť Banská Bystrica
- ☞ taj. Hanák dostáva občas z oblastí a iných organizácií v SR, ČR informácie o nimi usporadúvaných akciách, tieto bezodkladne preposiela predsedom oblastí a mestských organizácií na SR (napr. Únia vojnových veteránov SR pozýva na 2. ročník Pochodu vďaka na 15.6. na Smrekovicu)
- ☞ MO Trnava na svojej VČS, konanej dňa 14.4.2012 zvolila 3-členný výbor v zložení Ondreička Otto - predseda, Gažo Bohumil, Bachratý Alojz.

Krátke informácie zo zasadnutia Predsedníctva KVV SR dňa 4.6.2012

- ☞ predseda kol. Múdry skonštatoval, že okrem oblasti Banská Bystrica nikto nedodal kol. Kadorovi materiály na panel
- ☞ predseda kol. Múdry oznámil, že MO SR vybaví kladne našu žiadosť o finančný príspevok na Stretnutie 2012 a Memoriál Jozefa Gabčíka
- ☞ kol. Hanák podal obsirny referát –zhodnotenie uskutočneného XVIII. ročníka Memoriálu JG. Počasie bolo ideálne, účasť mimoriadne veľká /168 bežcov/, aj z Poľska, Čiech a Korei. Prítomných pozdravil aj predseda Žilinského samosprávneho kraja a poslanec parlamentu p. Blanár a zástupca MO SR. S traťou a organizáciou vyslovili spokojnosť hlavne pretekári, čo vyjadrili pochvalnými zápismi v Kronike behu. Pre zrýchlenie administratívnych úkonov bude nutné v ďalšom ročníku previesť určité opatrenia; taktiež popularizácia tejto významnej akcie v masmédiách je absolútne nedostatočná.
- ☞ predseda podal obsirnu a konkrétnu predstavu o scenári slávnostného dopoludnia dňa 12.7. v rámci Stretnutia 2012; poučením a velením pochodujúcich čiat je poverený kol. Tuček/BA/, bude mať zástupcov z KVV SR a KVV ČR. Poučenie a nácvik pochodu zástav a čiat veteránov SR a ČR bude od 9,00 hod. na parkovisku kasárni

V uplynulých dňoch oslávil náš kolega okrúhle jubileum

70 rokov doc. Ing. Martin Mrenica, CSc. 30. 5.

Blahoželáme.

Jedna poznámka:

Členské na rok 2012 uhradil kolega Danu Kollár dňa 20.4.2012 - 10,00 Eur,
kolega J. Jesenák poštovou poukážkou dňa 26.4.2012 – 10,00 Eur.

Záverom

Opäť sme si prostredníctvom príspevkov pripomenuli epizódy zo života športových parašutistov a vojenských výsadkárov. V ďalšom jesennom čísle sa budeme najviac venovať významnej udalosti, akou je Stretnutie 2012 v Žiline. Na úvod máme pripravený príspevok od nášho neúnavného dopisovateľa kolegu Emila Tencera s tajuplným názvom „Prišlo mi pozvanie.“ A úplne nakoniec chcem opäť pripomenúť piatim kolegom nášho klubu, aby nezabudli na členské za rok 2012, ktorí ho nestihli neuhradiť.

Ivan Bartoš

Viete, že:

- za riekou Moravou. Český úrad pre civilné letectvo (www.caa.cz) rozhodnutím Ministerstva dopravy č. j. 205/2011-220-SP/10 zo dňa 1.6.2011 prevzal od 1.8.2011 podľa § 82 odst. 6 zákona č. 49/1997 Sb. zabezpečovanie výkonu št. správy vo veciach športových lietajúcich zariadení – športových padákov. (prakticky nahradil Aeroklub Českej republiky, predsedom Parašutistickej komisie AeČR sa stal Jan Štunc AeK Jihlava, ktorý nahradil hl. inšpektora para v ČR Přemysla Noska).

SPRAVODAJCA č. 4/2012. Tlač: HP Photosmart C4180.
Len pre vnútornú potrebu členov KVV SR a KVVV ČR! (bez gramatickej úpravy)